

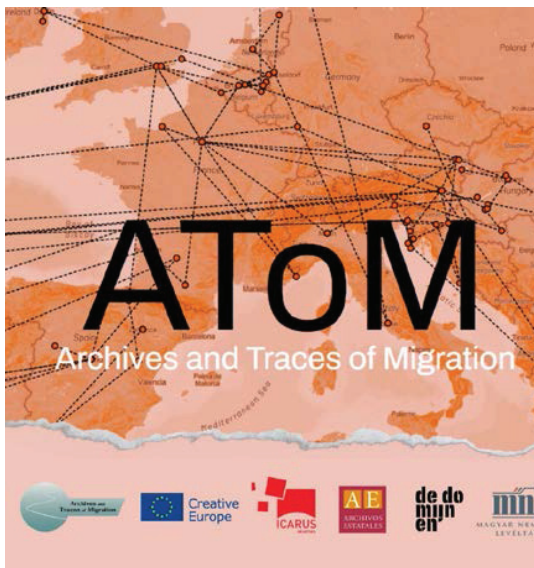
Doc. dr. Vlatka LEMIĆ
ICARUS Hrvatska / Sveučilište u Zagrebu
info.icarushr@gmail.com

UDK/UDC: 930.25:061.7:314.7(4/9)

IZLOŽBENE AKTIVNOSTI PROJEKTA „Arhivi i tragovi migracija – AToM“

EXHIBITION ACTIVITIES OF THE PROJECT „Archives and Traces of Migration – AtoM“

Međunarodni projekt Kreativne Europe „Arhivi i tragovi migracija – AToM“ (2022 – 2025)¹ istražuje transnacionalne kontekste migracija i dijaspore kroz arhivsku i arhivističku perspektivu. Glavni dio projekta usmjeren je na dvije teme: čuvanje arhivske baštine o migracijama i istraživanje modela dokumentiranja prošlih i sadašnjih migracija. Voditelj projekta je ICARUS Hrvatska, a partneri su Ministarstvo kulture i sporta: Španjolski državni arhiv (Ministerio de Cultura y Deporte: Archivos Estatales de España), Nacionalni arhiv Mađarske (Magyar Nemzeti Levéltár) te Zaklada de Domijnen (Stichting De Domijnen) iz Nizozemske, uz pridruženog partnera Coöperatie Erfgoed

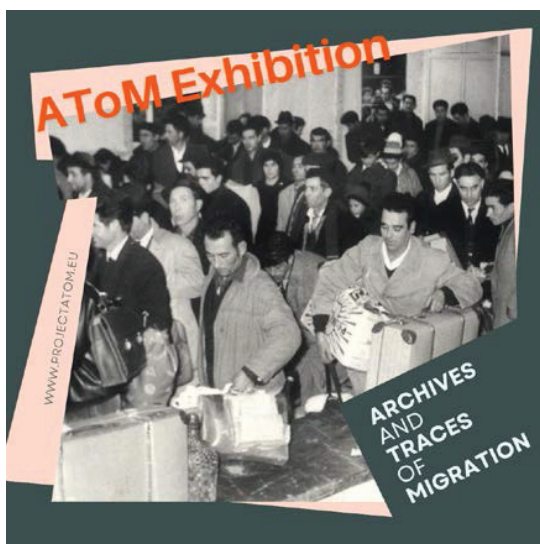

Prilog 1. Početna stranica AToM izložbe.

¹ AToM virtualna izložba: <https://atomexhibition.mnl.gov.hu/>; Instagram: @atom.exhibition; X/Twitter: @AtoMexhibition; Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61561334499083>; AToM usmene povijesti: <https://projectatom.eu/index.php/oral-histories/>; AToM PričeIzArhiva: <https://www.icarushrvatska.hr/priceizarhiva>; Katalog AToM izložbe: <https://drive.google.com/file/d/1yWhcmqC4m6fg0hMprXVYdRnzE3oCQGV8/view>

Limburg iz Nizozemske. Realizacija projekta odvija se kroz četiri međusobno povezanih skupina aktivnosti, popraćene njihovom diseminacijom na društvenim mrežama na nacionalnim jezicima. Prva uključuje izradu edukacijskog priručnika namijenjenog arhivistima i drugim dokumentarnim baštinskim stručnjacima te provođenje edukativnih radionica u partnerskim ustanovama. Druga skupina aktivnosti obuhvaća sakupljanje, arhiviranje i objave usmenih povijesti osoba koje su migrirale. Treći dio aktivnosti odnosi se na stvaranje specijaliziranih obavijesnih pomagala uz sudjelovanje članova zajednica /useljenika i iseljenika, a četvrti dio čine zajednička virtualna izložba i pojedinačne izložbe u državama partnera.

Slijedom rasporeda projektnih aktivnosti u srpnju 2024. je javnosti predstavljena virtualna izložba „Arhivi i tragovi migracija“ koja omogućuje

Prilog 2. AToM izložba.

pregled i praćenje osobnih narativa zabilježenih u dokumentarnoj i arhivskoj građi, kao i usmena svjedočanstva. Arhivski tragovi migracija raspršeni su diljem svijeta, a izložba naglašava kompleksnost istraživanja migracija za znanstvenike, članove migrantskih zajednica i njihove potomke. Uz konzorcij projektnih partnera, udruzi ICARUS Hrvatska su se u pripremi izložbe kao suradnici pridružili Državni arhiv u Bjelovaru, Državni arhiv u Pazinu i Muzej lokalne povijesti iz Tinjana.

U stvaranju virtualne izložbe AToM partneri su surađivali s povijesnim i suvremenim pripadnicima iseljeničkih i useljeničkih zajednica u Hrvatskoj, Mađarskoj, Nizozemskoj i Španjolskoj te njihovim dijasporama i zajednicama nacionalnih manjima. Virtualna izložba bavi se migracijama ljudi kroz arhivsko i dokumentarno gradivo, prikazujući životne priče poznatih povijesnih ličnosti na nacionalnoj razini te manje poznatih pojedinaca značajnih za svoje obitelji i lokalne zajednice. Španjolski državni arhiv prikupio je priče emigranata Španjolskog građanskog rata, Mađarski nacionalni arhiv priče sudionika revolucije 1956. godine u Mađarskoj, a arhivisti i muzealci iz nizozemske Zaklade De Domijnen usredotočili su se na ekonomsku emigraciju iz područja oko grada Sittard-Gellena. Priče iz Hrvatske su raznolike: Državni arhiv iz Pazina priredio je dvije priče; o životu Stojana Brajše te, zajedno s Muzejom

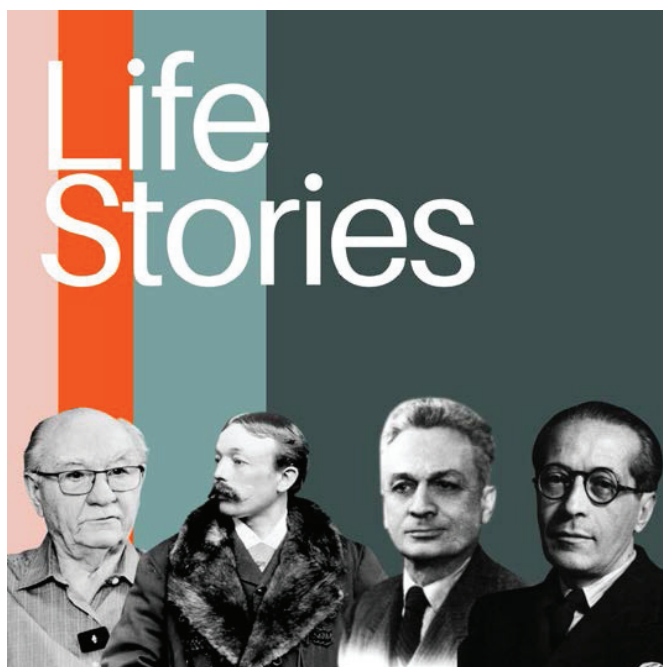
lokalne povijesti iz Tinjana, onu o obitelji Depiera iz Tinjana i Vittoriu Depieru. Državni arhiv u Bjelovaru je u suradnji s obitelji Uhlir ispričao priču češke useljeničke obitelji koja je na bjelovarsko područje stigla krajem 19. stoljeća te priču o Aloisu Dočkalu. Za realizaciju pripovijedanja izabrana je perspektiva životnih priča i pogleda na migracijska iskustva odozdo, kroz dokumente i naraciju osoba i obitelji koje su u njima sudjelovale. Dizajn virtualne izložbe osmislili su suradnici Mađarskog nacionalnog arhiva Krisztián Szabó i Attila Bátorfy, a i informacije i arhivski zapisi vizualizirani su kroz tzv. *scrollytelling* pristup pri kojem se korisnik kreće mrežnom stranicom na interaktivan način prateći zadani slijed prikaza, koji je ovdje određen migracijskim kretanjima i dokumentima kojima su ona dokumentirana. Životne priče moguće je pratiti kroz kretanje globusom, a izložba se također prikazuje i putem društvenih mreža (Instagram, Facebook i X/Twitter) koje prate migracije ljudi te arhivsku i dokumentarnu građu koja ih prati. Svaki je post povezan s interaktivnom kartom, nudeći tehnike vizualizacije sadržaja koje omogućuju istraživanje migracija na jedinstven i inovativan način, a u razdoblju od srpnja 2024. do siječnja 2025. planirano je da svaki partner objavi 80 postova na Facebook-u, 150 na X-u te 100 na Instagramu.

Prilog 3. *Atom Facebook stranica*

Projektne zaduženja arhiva i drugih uključenih suradničkih ustanova i organizacija uključivale su prikupljanje dokumentarnog materijala i osobnih svjedočanstava kroz usmenu povijest, kako bi uključili raznolike narative o migracijskim iskustvima i njihovim utjecaju na obitelj i potomke. Usmene povijesti i dalje se aktivno prikupljaju te su osim virtualne izložbe dodatno objavljene na AToM mrežnim stranicama. Uz suradnike čije su priče korištene u virtualnoj izložbi, ICARUS Hrvatska je tijekom trajanja projekta okupio i druge raznovrsne partnere čiji su materijali objavljeni u pojedinim projektним aktivnostima: fizičkoj izložbi koja je organizirana u Državnom arhivu u

Bjelovaru u listopadu 2024. odakle će putovati dalje, na suradničkoj platformi #PričeIzArhiva te u snimljenim intervjuima. Tako su na putujućoj izložbi i u popratnom katalogu zastupljene i priče iz Državnog arhiva u Dubrovniku, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Instituta za etnologiju i folkloristiku, Arhiva likovnih umjetnosti HAZU, Arhiva Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, kao i one koje su prikupili individualni istraživači iz Dubrovnika, Bjelovara i Istre.

Prilog 4. Materijali predstavljeni na AtoM izložbi

Uz njih su na platformi #PričeIzArhiva objavljene i priče o Alfredu Fischeru iz Osijeka te slanju hercegovačke djece u Hrvatsku tijekom prvog svjetskog rata, a dodatno su kroz usmene povijesti predstavljene i priče hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka iz Sjeverne i Južne Amerike. Kako migracije izgrađuju stalnu nit europske i svjetske povijesti, razvidno je da odabrane AToM priče čine samo mali izbor iz osobnih, obiteljskih i zajedničkih događaja koje arhivi i uključene zajednice svakodnevno dokumentiraju i predstavljaju. Njihovim predstavljanjem na izložbama i u drugim projektnim aktivnostima želi se naglasiti uloga i potencijal arhiva kao mjesta komunikacije između zajednica, kultura i vremenskih perioda.